

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36024197	IES de Cotobade	Cerdedo-Cotobade	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	19
4.2. Materiais e recursos didácticos	21
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	21
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	22
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	25
6. Medidas de atención á diversidade	26
7.1. Concreción dos elementos transversais	26
7.2. Actividades complementarias	27
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	29
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	30
9. Outros apartados	30

1. Introducción

As artes plásticas, visuales e audiovisuais se dirixen cara á adquisición dun pensamento que se concreta en formas, actos e producións artísticas e que posee a capacidade de xerar propostas orixinais respondendo ás necesidades do individuo. Suponen, además, a posibilidade de actuar sobre a realidade creando respostas que prolonguen e amplíen a capacidade expresiva do ser humano e os materiais, ferramentas e formatos empregados. A imaxe, que pode ser bidimensional ou tridimensional, figurativa ou abstracta, fixa ou movemento, concreta ou virtual, duradera ou efímera, se mostra a partir de las diferentes técnicas que han ido ampliando los registros de la creación. La llegada de los medios tecnolóxicos contribuíu a enriquecer a disciplina, diversificando as imáxenes e democratizando a práctica artística, así como a recepción cultural, pero tamén aumentou as posibilidades da súa manipulación. Por este motivo, resulta indispensable que o alumnado adquira os coñecementos, destrezas e actitudes necesarios para analizar as imáxes criticamente, tendo en conta os medios de produción e o tratamento que se fai delas.

A materia da continuidade ós aprendizaxes da área de Educación Artística da etapa anterior e profundiza neles, contribuíndo a que o alumnado siga desenvolendo o aprecio e a valoración crítica das distintas manifestacións plásticas, visuais e audiovisuais, así como a comprensión dos seus linguaxes, a través da súa posta en práctica na realización de diversas clases de producións. Esta alfabetización visual permite unha axeitada decodificación das imáxes e o desenvolvemento dun xuízo crítico sobre as mesmas. Además, dado que a expresión personal nutrese das aportacións que realizan ó longo da historia, favorece a educación no respecto e a posta en valor do patrimonio cultural e artístico. A materia está deseñada a partir de oito competencias específicas que emanan dos obxetivos xerais da etapa e das competencias que conforman o Perfil de saída do alumnado ó término da ensinanza básica, en especial dos descritores da competencia en conciencia e expresión culturais, ós que se engaden aspectos relacionados coa comunicación verbal, a dixitalización, a convivencia democrática, a interculturalidade ou a creatividade. O orden no que aparecen as competencias específicas non é vinculante, polo que poden traballarse simultaneamente, mediante un desenvolvemento entrelazado. De feito, o enfoque eminentemente práctico da materia conleva que o alumnado se inicie na produción artística sin necesidade de dominar as técnicas nin os recursos, e que vaia adquirindo estes coñecementos en función das necesidades derivadas da súa propia produción.

O IES de Cotobade é un Instituto de Educación Secundaria Obrigatoria, que neste curso ten matriculados 129 alumnos, dende primeiro ata cuarto curso da ESO. Está ubicado nun contexto rural e nun entorno sociocultural medio-baixo. Non hai moita actividade cultural, salvo a promovida polo propio concello. E o feito de ter a poboación moi dispersa fai ademais que non todos os alumnos teñan alcance a ela. Por exemplo, non a todos lles queda preto a biblioteca pública.

randose cada curso varios alumnos dos concellos limítrofes como Pontevedra, Pontecaldelas, etc.

O instituto está dotado de numerosos recursos e materiais, que facilitan a labor docente, e contamos cunhas instalacións nas que se poden levar a cabo todo tipo de actividades. Non é así dentro da aula específica de Educación plástica, na que non caben tódalas mesas necesarias para os grupos numerosos (20 e 21 alumnos) e nos vemos condicionados por esta falta de espazo a retirar o tórculo de grabado e a prescindir de facer unha zona de traballo colaborativo, coa que contamos en anos anteriores.

Dentro da aula contamos cun ordenador, cun canón de proxección, fregadeiro dobre, (tórculo de grabado) .etc) e fora da aula tamen temos outros recursos como son a aula de informática, aula de audiovisuais, biblioteca, etc. Contamos cun amplo corredor habilitado como zona de exposición, para poder achegar as nosas creacións ó resto do alumnado e ao profesorado.

A materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual está organizada da seguinte maneira: 2 horas en primeiro, 2 horas en terceiro, onde a materia é obrigatoria. En 4º curso son 3 horas, onde é unha materia optativa e este ano optaron por esta materia menos alumnos necesarios para poder impartila. A idade dos alumnos oscila entre os once e os dezaseis anos. Salvo algúns casos, os alumnos acostuman chegar cun nivel medio-baixo no que se refire ós coñecementos e destrezas relacionados coa nosa materia; moitos deles presentan un interese bastante baixo polo que han de ser motivados mediante actividades especialmente cercanas ós seus intereses e expectativas. O ser este un centro de ámbito rural, os rapaces non teñen moita oferta cultural ó seu alcande e a motivación cultural e artística dende a familia, como norma xeral, tampouco é moi alta.

No primeiro curso da ESO, hai un grupo, 1º A con 16 alumnos e outro de 1º B con outros 16 alumnos. No terceiro curso hai dous grupos: 3º A con 16 alumnos e 3º B con 15. En cuarto este curso non se vai a poder impartir a materia por non ser suficiente o número de alumnos.

Non hai polo momento ningún alumno/a con necesidade de ACIS, pero si algúns alumnos con necesidade de reforzo educativo e con necesidade de exames adaptados ás circunstancias persoais de cada caso. Moitos deles son alumnao/as con diagnóstico de TEA ou rasgos leves e con TDAH, así como outras necesidades educativas.

Totalizando, na materia de EPVA, temos este ano un total de 63 alumnos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2				1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropriarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Expresión Visual	A Expresión Visual. Elementos básicos da linguaxe visual e a súa expresividade. Punto. Línea. Plano. Textura. Composición. Equilibrio, proporción e ritmo.	18	14	X	X	
2	Cor e Textura	A cor e a súa percepción. Cualidades da cor. Luz e cor. Círculo cromático. Texturas, tipos e procedementos. expresividade da cor e das texturas.	15	10	X	X	X
3	Trazados Xeométricos	Útiles de debuxo. Elementos xeométricos. Segmento. Circunferencia. Ángulos. Teorema de Tales.	18	14	X	X	
4	Formas Poligonais	Polígonos, tipos. Triángulos, cuadriláteros. Construción de polígonos regulares inscritos. Igualdade e semellanza.	16	12	X	X	
5	Comunicación Visual	Elementos da comunicación visual. Finalidades das imaxes. Medios de creación de imaxes. Xéneros artísticos principais.	10	5		X	X
6	Medios Audiovisuais	Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Lectura e análise. O cómic. A fotografía. Características, orixe e evolución.	15	7		X	X
7	Técnicas de Expresión Gráfico-Plásticas	Técnicas de expresión gráfica plásticas en dúas e tres dimensións. O seu uso na Arte e as súas características.	8	8	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A Expresión Visual	14

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Crea producións artísticas básicas, dun xeito individual ou colectivo, coas técnicas máis idoneas para mostrar a integración de racionalidade, empatía e sensibilidade.	PE	35
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñece minimamente os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos con interese e eficacia.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresa conceptos básicos, ideas e sentimentos empregando elementos da linguaxe visual como o punto, a liña o plano, e a composición en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas (cera e lápices) e soportes.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións sinxelas gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñece basicamente os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	TI	65
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora de maneira básica a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.		
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe de xeito básico propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entende basicamente a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analiza, de xeito guiado, as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Experimenta minimamente para despois elixir os recursos técnicos máis axeitados, co gallo de chegarse aos fins expresivos buscados .		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva, de xeito básico.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias moi básicas.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes sinxelas propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e

Contidos
- as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
2	Cor e Textura	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analizalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas analizando o uso da cor e das texturas nelas.	PE	35
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara a diversidade das expresións culturais.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresa ideas e sentimentos básicos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresa aceptablemente conceptos, ideas e sentimentos empregando a cor e a textura en diferentes producións gráfico-plásticas,, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, aínda que lle coste desenrolar a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.		
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñece moi basicamente os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa finalidade, dende unha perspectiva de xénero.	TI	65
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entende a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise de diversas producións culturais e artísticas actuais.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analiza de xeito guiado o uso das cores primarias e secundarias e das texturas en diferentes producións culturais e artísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realiza diferentes tipos de producións artísticas sinxelas, individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes máis adecuados .		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas húmidas para crear texturas visuais(frotado, estampado, raspado) o táctiles(sustracción , adición , impresión) e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus distintos procesos e resultados.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta de maneira básica con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expónos procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Trazados Xeométricos	14

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresa, con axuda, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	PE	45
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realiza diferentes tipos de producións artísticas sinxelas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñece os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos de realización.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora de maneira básica a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	TI	55
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe de forma guiada propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
4	Formas Poligonais	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresa de maneira básica conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	PE	40
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas sinxelas e de xeito guiado, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva na que as formas poligonais son parte principal da composición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	TI	60
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta de maneira guiada con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
5	Comunicación Visual	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, entendendo as diferentes finalidades das mesmas e desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	PE	35
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analiza de xeito guiado as especificidades das linguaxes visuais con imaxes fixas e en movemento en diferentes producións culturais e artísticas.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresa aceptablemente ideas e sentimentos en diferentes producións visuais e audiovisuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realiza de forma guiada diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta de xeito guiado, con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Recoñece de forma guiada os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Analiza de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais de non moita complexidade.		
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñece de maneira básica os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	TI	65

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora forma guiada a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte		
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, entendendo os elementos integradores dunha comunicación visual e as analiza con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entende aceptablemente a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións e manifestacións artísticas sinxelas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñece de maneira parcial os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas sinxelas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Recoñece con axuda os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve aceptablemente producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñece os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos máis destacados. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais.

UD	Título da UD	Duración
6	Medios Audiovisuais	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, nas que as formas poligonais son parte importante, as analiza con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	PE	44
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresa ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realiza diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Recoñece os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións e manifestacións visuais cunha intención previa, nas que a igualdade e a semellanza son parte importante, de forma individual ou colectiva.		
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñece os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte así como da presenza das formas poligonais no noso entorno natural .		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entende a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analiza de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	TI	56
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñece os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta con axuda, con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Recoñece os factores históricos e sociais que rodean as producións visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.		
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.	Analiza de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións visuais e audiovisuais.		
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñece basicamente os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - A linguaxe e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos dixitais. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas.

UD	Título da UD	Duración
7	Técnicas de Expresión Gráfico-Plásticas	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valora a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	TI	100
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describe propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, as analiza con curiosidade e respecto dende unha perspectiva de xénero.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analiza, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analiza de xeito guiado as técnicas e procesos empregados nas producións culturais e artísticas.		
CA2.2 - Expresar ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresa ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realiza diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Realiza producións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva, empregando técnicas húmidas ou secas, de forma individual e colectiva.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utiliza con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, tendo en conta as técnicas artísticas empregadas na súa realización.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñece os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresa conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimenta con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.		
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolve producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.	Expón os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas máis importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. - A linguaxe visual como forma de comunicación. - Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas. - Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introducción aos sistemas de representación: vistas diédricas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Nesta área se fai imprescindible o uso dunha metodoloxía totalmente participativa, na que se unan en todo momento a teoría e a práctica dos contidos empregados, para a consecución dos obxectivos propostos.

En todo momento os contidos deben ser funcionais para o alumno, que ten que ver para que sirva o que está aprendendo. Interreaciona-os co medio social e natural que rodela o alumno é un bo camiño para xustificar a utilidade da materia, así como tamén inducir a plantexamentos persoais, que fagan o alumno sentirse constructor do seu propio coñecemento. De aí o motivo de que se parta do nivel de coñecemento do alumno, para que así poida despertarse unha inquietude inmediata que faga o alumno integrar ese novo coñecemento nos seus esquemas previos, chegando a modificalos.

É necesario que o alumno experimente por si mesmo, que realice unha ensinanza persoalizada, intentando que cada alumno adopte o seu propio ritmo.

A transferencia de contidos conceptuais a procedimentais debe ser rápida e fluída. Só así se logrará a funcionalidade da aprendizaxe mencionada.

No que se refire os contidos actitudinais, na nosa área, moitos deles non se integraban no currículo por considerarse rasgos propios da persoalidade, pero nada mais lonxe da realidade.

A realización de traballos puntuais con agrupamentos distintos ó traballo individual, favorecen enormemente moitas habilidades sociais, de traballo en equipo, flexibilidade, tolerancia, integración, etc

Poucos dos nosos alumnos se van a dedicar a vivir da arte, sin embargo, todos eles se van a enfrontar con obras alleas. De ahí a importancia de que as actividades vaian dirixidas a que consigan comprendelas, analízalas, sentílas e sobre todo disfrutar delas.

Utilizar constantemente medios e recursos visuais ou audiovisuais é importante para asimilar adecuadamente a maior parte dos contidos da nosa área. Só se pode ensinar a teoría da imaxe utilizando esta como soporte e ademais vains permitir mostrar todo tipo de contidos, aumentala densidade comunicativa e, sobre todo, reducila no tempo.

Poderíamos resumir os principios metodolóxicos do seguinte xeito:

a) Pártese do nivel de desenvolvemento do alumno, nos seus distintos aspectos, para construír, a partir de aí, outras aprendizaxes que favorezan e melloren o nivel de desenvolvemento.

b) Sublíñase a necesidade de estimular o desenvolvemento das capacidades xerais e das Competencias claves.

c) Dáselle prioridade á comprensión dos contidos que se traballan fronte á súa aprendizaxe mecánica, fomentando a propia experimentación en todo momento.

d) Propíciense oportunidades para poñer en práctica os novos coñecementos de modo que o alumno poida comprobar o interese e a utilidade do aprendido.

e) Fomentanse a reflexión persoal sobre o realizado e a elaboración de conclusións con respecto ao que se aprendeu, de modo que o alumno poida analizar o seu progreso respecto ós seus coñecementos. Todos estes principios teñen como finalidade que os alumnos sexan, gradualmente, capaces de aprender de forma autónoma.

Liñas de actuación no proceso de ensino e aprendizaxe.

¿O uso de distintos métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmo e promovan o traballo en equipo colaborativo con perspectiva de xénero

¿A realización de proxectos significativos para o alumnado e a resolución colaborativa de problemas, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión e a responsabilidade, así como a capacidade de aprender a aprender.

¿A énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na pre-venção das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

¿O uso de estratexias para traballar transversalmente a comprensión de lectura, a ex-presión oral e escrita, a comunicación audiovisual, a competencia dixital e o fomento da creatividade, do espírito científico e do emprendemento.

¿O respecto, o coñecemento, a análise e a apreciación do propio patrimonio artístico e cultural.

¿O deseño de situacións de aprendizaxe que supoñan unha acción continua e combi-nada coa reflexión, así como unha actitude aberta e colaborativa, coa intención de que o alumnado desenvolva unha cultura e unha práctica artística persoais e sustentables,

¿A concreción de situacións de aprendizaxe que poñan en xogo as competencias da materia e que estean vinculadas a contextos próximos ao alumnado, que favorezan a aprendizaxe significativa, que esperten a súa curiosidade e o seu interese pola arte e as súas manifestacións, e que permitan desenvolver a súa identidade persoal e a súa autoestima.

¿O deseño das situacións de aprendizaxe que procuren o desenvolvemento do pensamento diverxente e nas que se valore a diversidade das manifestacións culturais e artísticas.

¿O uso das achegas teóricas e dos coñecementos culturais que deben ser introduci-dos polo profesorado en relación coas preguntas que formule cada situación, permitindo así que o alumnado adquira métodos e puntos de referencia no espazo e no tempo para captar e explicitar a natureza, o sentido, o contexto e o alcance das obras e dos procesos

artísticos estudados.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Como recursos empregaremos os propios da aula (recursos informáticos como o ordenador e o canón de proxección , (o tórculo este ano foi retirado da clase por necesitar o espazo para mesas de alumnos , polo que non se poderá empregar) ,fregadeiros , mesa de luz etc;),os do centro (biblioteca , aula de informática , fotocopiadora , panredes paneladas de corcho dos pasillos para facer exposicións dos traballos,etc)

Ademais dos libros de texto (da editorial Mac Gaw Hill, EDUCACIÓN PLÁSTICA , VISUAL Y AUDIOVISUAL.GRAPHOS A, para 1º da ESO , empregados na aula a diario, utilizaremos os seguintes materiais segun sexa necesario :

-Libros de consulta (do departamento, da biblioteca escolar, BIBLIOTECA de aula, etc.)

-Revistas e xornais .

Tesoiras , adhesivo ,cola , pinturas textiles , plastilina , carboncillos , difuminos, etc

-Modelos de debuxo de escaiola (bustos , torsos , etc.) e de madeira (modelos articulados) .

-Papeis de debuxo , brancos e de cores , cartolinas, papel vexetal e outros tipos .Folios reutilizados para bosquejar.

-Lápiz de grafito de diferentes durezas ,lápicos de carbón, rotuladores de diferentes grosos e cores , pinturas de madeira e ceras de cores.

-Acuarelas , témperas , pinceis , cuncas de auga , trapos, esponxas .

-Escuadra , cartabón , compás , paraléx , así como outro material de debuxo técnico , como pezas de madeira , plantillas variadas, escalímetros , etc.

-Cartóns , cartón pluma e outros materias de refugallo .

-Etc..

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nada máis iniciar o curso comenزارase a levar a cabo unha observación sistemática de todos os alumnos , poñendo con máis interés o foco sobre os alumnos novos , dos que se teñen referenzas pero que nunca estiveron escolarizados na nosa aula, e aos alumnos dos que xa temos referenzas , polo Dep. de Orientación realizaremoslles distintos tipos de probas , valorarase o seu nivel de lectura, de comprensión lectora , de razoamento , de capacidade de atención , capacidade de visión espacial, de memorización , etc para extraer as conclusións oportunas. Aproximadamente a principiosdo mes de Outubro (o día 7 aproximadamente) , será cando se realice a xunta de AVALIACIÓN INICIAL que terá os seguintes obxectivos:

1- Que o profesor vexa e analice as destrezas e os coñecementos que o alumno ten, segundo os contidos curriculares desenrolados na etapa de primaria, en 1º e en 3º da ESO.

2- Descubrir as carencias de cada alumno. En función do resultado da avaliación inicial e, despois da reunión da xunta de avaliación, deseñaranse a estratexia axeitada ,e persoalizada para cada alumno, para potenciar as destrezas e paliar as carencias descubertas. Estudiaranse as distintas medidas de atención a diversidade que se consideren deban ser implementadas ou , se fose o caso decidiráse a conveniencia de adaptar o currículo .

3- No caso do grupo, estudaranse en conxunto os agrupamentos e a colocación máis axeitada de cada alumno, para un maior aproveitamento dos intereses tanto particulares como determinadas medidas comúns , en función do que o profesorado considere máis beneficioso , debendo levar a cabo as correccións oportunas .

Cada titor , como non podería ser de outro modo, recabará toda a información exposta por parte do profesorado e a incluírá no informe individualizado de cada alumno, facendo de nexo entre as familias e o Centro , e tendo ben informados os pais de cómo se vai desenvolvemento todo o proceso de aprendizaxe do/a seu/súa fill@.

Os resultados da avaliación inicial, farán que, no caso de que se atopen resultados que nos fagan ver que algún alumno necesita medidas adaptadas, xa de arranque se comencen a poñer en práctica. Algunhas das medidas máis salientables serían plantexar algunha sesión de repaso dos coñecementos adquiridos polo alumnado en etapas

anteriores, tratar determinados contidos con menor profundidade por sabidos, modificar a temporalización das Unidades Didácticas, así como implementar canto antes as medidas a aqueles alumnos dos que xa temos constancia polo Dep. de Orientación de que teñen algún tipo de necesidade educativa, TDHA , TEA, dislexia, retraso madurativo, dificultades de lectoescritura, etc.

Xa o inicio teñense en conta os informes iniciais para situar ós alumn@s no sitio máis axeitado as súas necesidades e rodeado por aqueles alumnos que poden axudarlle no proceso de aprendizaxe.

No curso de 1ºESO, este ano hai

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	18	15	18	16	10	15	8	100
Proba escrita	35	35	45	40	35	44	0	36
Táboa de indicadores	65	65	55	60	65	56	100	64

Criterios de cualificación:

El Real Decreto 217/2022, de 29 de marzo, por el que se establece la ordenación y las enseñanzas mínimas de la Educación Secundaria Obligatoria, en su artículo 15, define el proceso de ¿Evaluación¿:

1. La evaluación del proceso de aprendizaje del alumnado de Educación Secundaria Obligatoria será continua, formativa e integradora.
2. En el proceso de evaluación continua, cuando el progreso de un alumno o una alumna no sea el adecuado, se establecerán medidas de refuerzo educativo. Estas medidas se adoptarán en cualquier momento del curso, tan pronto como se detecten las dificultades, con especial seguimiento de la situación del alumnado con necesidades educativas especiales, estarán dirigidas a garantizar la adquisición del nivel competencial necesario para continuar el proceso educativo, con los apoyos que cada uno precise.
3. Na avaliación do proceso de aprendizaxe del alumnado deberán tenerse en cuenta como referentes últimos, desde todas y cada una de las materias o ámbitos, la consecución de los objetivos establecidos para la etapa y el grado de adquisición de las competencias clave previstas en el Perfil de salida.
4. No caso de alumnado con adaptacions curriculares, a avaliación se realizará tomando como referencia los criterios de avaliación establecidos en las mismas.
5. El profesorado evaluará tanto los aprendizajes del alumnado como los procesos de enseñanza y su propia práctica docente a fin de conseguir la mejora de estos.
6. Con independencia del seguimiento realizado a lo largo del curso, el equipo docente llevará a cabo la avaliación del alumnado de forma colegiada en una única sesión que tendrá lugar al finalizar el curso escolar.
7. Se promoverá el uso generalizado de instrumentos de avaliación variados, diversos, accesibles y adaptados a las distintas situaciones de aprendizaje que permitan la valoración objetiva de todo el alumnado garantizándose, asimismo, que las condiciones de realización de los procesos asociados a la avaliación se adapten a las necesidades del alumnado con necesidad específica de apoyo educativo.

Se a avaliación constitúe un proceso flexible, os procedementos deben ser variados. Para recoller datos servíronos de diferentes procedementos de avaliación:

- Probas de avaliación inicial , ó inicio do curso , e si é preciso , de cada unidade didáctica.
- A observación de comportamentos e actitudes.
- Entrevistas.
- Probas (incluíndo exercicios prácticos e teóricos.)
- Cuestionarios orais e escritos.

- Revisión dos apuntes recollidos polo alumno durante as explicacións do profesor.
- Actividades de reforzo e de ampliación , cando o alumno o precise.

Asi como tamén se valorará:

- A asistencia e a puntualidade do alumno ás clases.
- O feito de traer ou non o material propio da asignatura sempre e en bo estado.
- A boa utilización e conservación do material da aula , así como tamén o coidado e a limpeza da aula e dos útiles despois de empregarl as técnicas que manchen ou que fagan que sexa necesario recoller ou limpar a aula antes de abandoala.
- O comportamento axeitado do alumno na case.
- A relación e o respecto do alumno cara a materia, ós compañeiros e ó profesor /a.
- A limpeza, precisión, creatividade, orixinalidade, etc, nos traballos, asi como tamén a puntualidade á hora da entrega dos mesmos.

Estes datos recolleránse en diversos instrumentos para a avaliación, fundamentalmente en formato dixital, nas fichas que con tal fin confecciona a profesora. A recollida da información debe ser o máis completa posible de cara á avaliación do propio alumno así como tamén para informar ós titores sobre a evolución dos seus alumnos.

Polo tanto valoraránse contidos vinculados ó dominio intelectual, de tipo actitudinal e procedimental.

Cando un alumno non traia reiteradamente o material , amose unha actitude incorrecta , amose unha actitude pasiva ou un comportamento inaxeitado terá unha anotación no caderno do profesor e levará para casa un documento de falta de comportamento que deberá ser asinado polo pai/nai/titor, e devolta á Xefatura de Estudos, para a sua xestión.

Os porcentaxes de participación na nota da avaliación de cada unha destas partes será a seguinte,e polo tanto o 100% da nota repartirase do seguinte xeito:

ACTITUDE 10%
CONTIDOS 30%
ACTIVIDADES PRÁCTICAS 60%

ACTITUDE (10%):

- Puntualidade e asistencia regular a clase.
- Traer todo o material propio sempre, limpo e en bo estado.
- Boa xestión dos materiais da clase .
- Colaboración na limpeza da aula.
- Mostrarse respetuoso cos compañeiros de clase.
- Capacidade de traballar en equipo.
- Mostrarse respetuoso co profesor.
- Entregar todas as actividades puntualmente, en prazo.
- Limpeza e orden na realización dos traballos propostos.
- Mostrar interés pola materia e atención ao desenrolo das clases.

CONTIDOS (30%):

- Nota media dos exames e probas teóricas do trimestre.
- Recollida de apuntes, tomados durante as explicacións por parte da profesora.
- Resolución de exercicios no encerado e respostas a preguntas orais realizadas na aula.
- Traballos teóricos individuais propostos pola profesora.
- Traballos teóricos realizados en grupo, propostos pola profesora (1 por trimestre, como mínimo, si é posible).
- Exposición oral de traballos teórico-prácticos propostos.

ACTIVIDADES PRÁCTICAS (60%):

- Actividades prácticas realizadas na clase.
- Traballos prácticos finalizados na casa.
- Actividades de reforzo ou ampliación.
- Actividades reacionadas con saídas e act.complementarias.
- Traballos prácticos propostos en grupo.
- Traballos feitos no ordenador tanto en clase de informática como na casa.

Para valorar as distintas capacidades dos alumnos teranse en conta os seguintes ítems,que formando parte dunha

rúbrica despois serán transformados en cifras.

- 1- Lóxica no proceso de Aprendizaxe e de traballo
- 2- Creatividade desenrolada nas súas produccions
- 3- Corrección na expresión plástica das súas produccions
- 4- Capacidade de traballo, con coherencia, orden e limpeza .
- 5- Traballo en equipo
- 6- Actitude xeral.

Ó tratarse dunha avaliación continua, os obxectivos que non foron superados nun principio , poden selo ó longo do curso .

As estratexias básicas de actuación nestos casos serán:

-Especial incidencia sobre a realización de traballos no que os obxectivos non superados estean presentes.

-Entrega de traballos non presentados e cumplimentación do material de apoio.

-Nas probas individuais obxectivos volveráanse a ter en conta, de forma específica, os contidos non superados.

O alumno que supere a materia da terceira avaliación terá superada a materia do curso por ser considerada a avaliación continua , como no resto das linguaxes.

A nota da avaliación será a suma da nota obtida nos tres apartados , e no caso de cada apartado será a nota media de todos as probas e traballos realizados.

A calificación da Avaliación Final será a media ponderada coas porcentaxes de 25% para a primeira, 25% para a segunda avaliación e 50% para a terceira. No caso de non chegar a unha calificación igual ou superior a 5 puntos con esta media ponderada e ter as dúas das primeiras avaliacións suspensas , o alumno poderá facer unha proba de recuperación final, a finais do mes de xuño, sempre que se considere necesario tras realizar un análise da evolución académica ao longo do curso.

No apartado de actitude o alumno sumará 0,10 puntos por cada apartado ata conseguir a puntuación total de 1 puntos (10%).

No apartado de actividades prácticas, un traballo non entregado obterá unha calificación de 0 puntos , e esta nota fará media xunto co resto das notas dos traballos entregados.

Cando se realice algunha saída cultural ou de formación reacionada coa materia (actividades complementarias), poderase realizar algunha proba ou control para determinar o grao de aproveitamento e comprensión da actividade . No caso de non asistir á mesma , por atoparse sancionado, e tendo en conta que o alumno está obrigado a asistir á clase ,traballaránse na clase os contidos da actividade e tamén se poderá realizar algún tipo de proba. A nota destas probas formará parte da nota de avaliación.

Si un alumno suspende a terceira avaliación, aínda tendo aprobadas , unha ou dúas das anteriores , terá a oportunidade de facer a proba de recuperación final, a finais do mes de xuño, facendo fincapé naquelas unidades que non dera superado con anterioridade.

Tamén se contemplará que cando por parte dun alumno se aprecien certas actitudes incorrectas , como copiar nunha proba , ter a certeza de que non é o autor dun traballo por el presentado ou de que outra persoa colaborou na súa realización , obterá inmediatamente unha calificación negativa nese traballo e de ser posible se lle permitirá empezar a relizalo de novo, pero tendo garantías da súa autoría .

A avaliación de finais de xuño , na materia de Educación Plástica , Visual e Audiovisual axustaráse ao informe sobre os obxectivos e contidos non alcanzados . A proposta de recuperación para aqueles alumnos que deixaran de entregar moitos traballos ó longo do curso, constará ademáis da proba final na realización dalguns dos traballos non realizados no seu momento.

Ambas dúas basearase nos obxectivos e contidos impartidos durante o curso e non alcanzados e aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que na programación didáctica do departamento, para o resto das avaliacións .

Criterios de recuperación:

Ó tratarse dunha avaliación continua, os obxectivos que non foron superados nun principio , poden selo ó longo do curso . Ó tratarse dunha materia na que, como sucede coas outras linguaxes, todos os coñecementos adquiridos van aportando e sumando de forma procesual. Existe a posibilidade de ir incorporando en traballos , prácticas e exames posteriores os coñecementos aprendidos e estudados con anterioridade. Isto facilita o proceso de recuperación dos obxectivos non acadados puntualmente.

As estratexias básicas de actuación serán:

-Especial incidencia sobre a realización de traballos nos que os obxectivos non superados estean presentes.

-Entrega de traballos non presentados ou presentados pero que non obtiveron unha calificación positiva, e cumplimentación do material de apoio en caso necesario.

-Nas probas individuais obxectivas volveráanse a ter en conta, de forma específica, os contidos non superados con anterioridade.

-O alumno que supere a materia da terceira avaliación terá superada a materia do curso.

A avaliación de finais de xuño , na materia de Educación Plástica , Visual e Audiovisual axustaráse ao informe sobre os obxectivos e contidos non alcanzados . A proposta de recuperación final en xuño para aqueles alumnos/as que non recuperaron obxectivos ó longo do curso , suspensos na 3ª avaliación, e/ ou que deixaran de entregar moitos traballos constará, ademáis da proba final, da realización dalguns dos traballos non entregados con anterioridade de ser necesario.

Tanto as probas de recuperación parciais como a proba final de xuño basearanse nos obxectivos e contidos impartidos durante o curso e non alcanzados e aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que na programación didáctica do Departamento, para o resto das avaliacións .

A nota acadada nas probas de recuperación será, xunto coa nota obtida na parte práctica, a todos os efectos a nota da avaliación. Cada unha destas partes (proba escrita e traballos prácticos) será o 50% da nota final . Esta nota, como para o resto dos alumnos nas avaliacións , será numérica e poderá estar comprendida entre o "1" e o "10".

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA OS ALUMNOS COA MATERIA PENDENTE

Para a avaliación dos alumnos coa materia pendente vanse realizar ó longo do curso un PLAN DE RECUPERACIÓN DE PENDENTES. Farase un seguimento dos alumnos durante todo o curso, informando do mesmo ó titor para que poida informar ás familias do proceso de recuperación . A nota de cada avaliación será a media da nota obtida con todas as fichas e probas realizadas.

Haberá unha calificación para a materia pendente en cada unha das tres avaliacións ordinarias. Para a avaliación das materias pendentes se levará a cabo unha proba escrita no mes de maio e outra extraordinaria no mes de xuño, para aqueles alumnos que aínda non acadaron unha calificación positiva .

O Plan de Recuperación consistirá na realización dunha serie de fichas de exercicios por trimestre, nas que se reflexarán os contidos mínimos esixibles, de cada trimestre, do curso pendente , recollidos na programación. A nota media obtida entre todas as fichas será a nota de cada avaliación. Como pasa cos traballos prácticos do curso, unha ficha non entregada terá unha calificación negativa (0) e pasará a formar parte da media aritmética xunto coa nota das outras fichas entregadas.

Dado que esta materia está considerada con contidos progresivos, no caso de que o alumno estea matriculado en EPVA nun curso superior o curso da materia pendente vaise analizar a avaliación continua no curso actual no que se encontra o alumno , co fin de poder comprobar a superación ou non dos obxectivos non acadados anteriormente . Este seguimento se levará a cabo por medio do profesor da propia materia de EPVA.

Si se da o caso de que o alumno non está a cursar esta materia (2º ESO ou 4º ESO), se farán titorías puntuais nos , coordinando co alumn@ pendente, co fin de resolver as posibles dúbidas que poida ter e controlar que o alumn@ vaia facendo as fichas coas actividades propostas .

A calificación positiva en EPVA nun curso superior implicará a superación da materia pendente, de tal xeito que si un alumno vai superando os contidos mínimos no curso actual , o xefe de departamento decidirá si é convinte ou non a realización de todas as fichas de recuperación de pendentes, so algunhas delas, así como a necesidade ou non de presentarse ás probas de maio e xuño.

A coordinación e o seguimento da avaliación dos alumnos coas materias pendentes será responsabilidade do xefe de Departamento correspondente . Tamén será o encargado de facer chegar as fichas de recuperación ós alumno , de indicarlles as datas de recollida , axudalos na resolución das posibles dúbidas e orientalos na súa elaboración , así como tamén informalos da súa evolución con respecto á materia pendente, e facer chegar esta información ó seu profesor-titor.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diferenza de capacidades, intereses e necesidades que se dan entre os alumnos/as debe ser tida en conta dende a planificación inicial do proceso de Ensinanza -Aprendizaxe ata o desenrolo na aula e por suposto na avaliación.

As características desta Área favorecen o feito de que se manifeste a heteroxeneidade no grupo de alumnos. Dase moitas veces a situación de que un alumno con moitas carencias en capacidades básicas de expresión escrita , oral ou de razoamento matemático ten moita facilidade para expresarse coa linguaxe plástica, tendo en conta as diversas intelixencias .

En canto ós contidos es necesario escaloná-os dende os básicos ata os que se consideran complementarios, entendendo por básicos aqueles imprescindibles para aprendizaxes posteriores, que axuden a desenrolar capacidades básicas e que posúan gran funcionalidade. En canto ás estratexias didácticas, a Área de EPVA ofrece múltiples posibilidades para favorecer a atención á diversidade. Deben ser tidas moi en conta e fomentar :

- Actividades de aprendizaxe variadas e con distintos grados de dificultade.
- Materiais didácticos diversos, máis ou menos complexos.
- Distintas formas de agrupar ós alumnos (individualmente, parellas, en grupo ou pequeno grupo.)

En canto a avaliación, con respecto á atención á diversidade, hai que empregar :

- Procedementos de avaliación inicial, que nos permitan coñece-lo nivel perceptivo e expresivo de cada alumno ó comezo dunha nova fase de aprendizaxe, xa sexa ciclo, curso ou unidade didáctica.
- Actividades de avaliación formativa e sumativa, xa que a meta á que queremos conducir o alumno ten que estar en función dos seus niveis de partida, e o xuízo sobre o seu rendemento farase seguindo un criterio individualizado e non por comparación co tipo medio.

Estarase sempre en estreito contacto co Dep.de Orientación para atender a todos aqueles alumnos dos que se nos informe das súas características especiais de aprendizaxe, antes incluso de telos na aula ,tanto por dificultades no proceso de aprendizaxe como por altas capacidades. Estas medidas poñeranse en práctica tras as primeiras probas, que xa axudan á detectar as características especiais a ter en conta con cada alumno , a realización da avaliación inicial e o seguimento e a observación día a día na aula. Serán guías a ter como referentes todos aqueles protocolos de TEA, TDAH , Dislexia , trastornos de lectoescritura, etc. que nos son proporcionados tanto polo Dep. de Orientación como pola Xunta.

Este ano neste nivel temos 9 alumn@s de NEAE , aos que se lle aplicaran as medidas e os protocolos necesarios dadas as súas características e necesidades. Aínda así calquera necesidade que se aprecie ó longo do curso será tida en conta e comentada co Dep. de Orientación para obter a súa axuda e colaboración.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación Audiovisual					X	X	X
ET.4 - Competencia Dixital	X	X	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7
ET.5 - Emprendimento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	X	X			X	X	X
ET.11 - Respeto mutuo e cooperación entre iguais	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Prevención e resolución pacífica de conflitos	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

O artigo 121 da LOMLOE recolle que o proxecto educativo de centro incluírá un tratamento transversal da educación en valores, do desenvolvemento sostible, da igualdade entre mulleres e homes, da igualdade de trato e non discriminación e da prevención da violencia contra as nenas e as mulleres, do acoso e ol ciberacoso escolar, así como a cultura de paz e os dereitos humanos.

Estos elementos transversais son tratados a través das actividades propostas en cada unidade didáctica. Nelas o alumnado ten a oportunidade, mediante a reflexión e o análise de obras de arte e a evolución na expresión plástica personal, de desenrolar unha mirada sobre a arte que desvele a multiplicidade de puntos de vista e a variación de estos ó longo da historia, buscando un sentir respetuoso para crecer nunha educación en valores acorde cos nosos días, un desenvolvemento sostible, así como a igualdade entre mulleres e homes. Devanditas actividades tamén plantexan que se xeren producións e manifestacións artísticas cunha temática relacionada coa igualdade de trato e a non discriminación e a prevención da violencia contra as nenas e as mulleres, do acoso e do ciberacoso escolar, así como a cultura de paz e os dereitos humanos. Deste xeito incorporan a perspectiva de xénero, con énfasis no estudo de producións artísticas executadas por mulleres, así como o seu papel na Historia da Arte.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
CONCURSO DE DECORACIÓN DE CABAZAS	(e exposición polo Samaín). Para Todos os grupos en Outubro. Os alumnos traen da súa casa as súas creacións que son sempre moi sorprendentes e orixinais.	X		
CONCURSO POSTAIS DE NADAL	(e posterior exposición dos traballos) Para Todos os grupos en Decembro	X		

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
PARTICIPACIÓN NOS TALLERES REALIZADOS ANTES DAS VACACIÓNS DE NADAL	Participación en talleres creativos que o derradeiro día de clase , antes das vacacións de Nadal, se levan a cabo poder disfrutar dunha xornada de traballo conxunto con alumnos doutras clases e doutros niveles educativos. Resultan muy enriquecedores en moitos aspectos.Para Todos os grupos en decembro	X		
CONCURSO DE CARETAS DE ENTROIDO	Fomentando a creatividade e a orixinalidade das propostas.Para Todos os grupos en Febreiro		X	
PARTICIPACIÓN NO CONCURSO ESCOLAR ONCE	Facendo partícipes aos nosos alumnos dos valores que fomenta este concurso , no que se refire á integración das persoas con discapacidade e a reflexión sobre a mesma. Para 1º ou 3º ESO 1º e 2º trimestre	X	X	
PARTICIPACIÓN NOS CONCURSOS GRAFICO-PLÁSTICOS ORGANIZADOS POLO CONCELLO E OUTRAS ENTIDADES PÚBLICAS	(como o Concurso de Postais de Nadal, organizado polo concello) Todos os grupos Segun proposta	X	X	X
VISITAS A EXPOSICIONS, ESPAZOS EXPOSITIVOS VIRTUAIS OU PRESENCIAIS E MUSEOS DA CONTORNA	Visitas guiadas a exposicións e museos , galerías, salas de exposicións, etc.(en coordinación con outros Dep.) Para Todos os grupos ó longo do curso	X	X	X
REALIZACIÓN DE PROXECTOS DE DEPARTAMENTO E INTERDISCIPLINARES	Participar nas propostas dos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares ou outros. O noso alumnado pode participar en propostas creativas como a revista do instituto, murais, a árbore de Nadal, o acto de graduación de fin de curso, Entroido, ou calquer proposta que poda enriquecer ó noso alumnado, xa parta do noso departamento ou doutros.Para todos os grupos ó longo do curso.	X	X	X

Observacións:

Dende o departamento de E .P. V. e A este curso vanse realizar unha serie de actividades fixas que xa se veñen realizando dende outros anos asi como outras que puntualmente e en coordinación con outros departamentos poidan xurdir. En moitos casos, despois da realización e entrega dos traballos propostos na actividade farase unha exposición, nos espazos habilitados no centro , cos mesmos. Todas estas actividades realízanse ou fora do centro ou dentro da aula , noutros espazos do centro(patio , biblioteca, corredores, etc). Algunhas veces coa colaboración doutros Departamentos ou profesores , así como formando parte de actividades , celebracións de días conmemorativos, etc. Estarán interreacionadas cos contidos , procedementos e actitudes das unidades didácticas. Algunhas delas incluso formando parte dos instrumentos de avaliación para o trimestre. Das saídas fora do centro poderán xurdir actividades de reforzo do aprendido, que se realizarán na aula, así como actividades para aqueles alumnos que non poidan acudir á actividade, xa sexa por estar privados por sancións , ou por outra causa. Se lles fará chegar os alumnos toda a información sobre os diferentes concursos de carteis, fotografía , debuxo, cómic, logotipos , etc. e actividades , que se consideren interesantes para eles , e se lles orientará no que precisen para que o realicen fóra do horario escolar . Ó longo do curso son moitas as institucións e as empresas que convocan concursos escolares , e ás veces son unha boa oportunidade para poñer en práctica os coñecementos e as destrezas acadadas na aula . Para este fin adicamos unha parte da parede de corcho situada no pasillo, fronte á porta da aula, onde se dispoñen as notas informativas coas diferentes propostas. Así mesmo procurárase recomendar ó alumnado a visita a todas aquelas exposicións permanentes e temporais que ofertan os museos da contorna , que se consideren axeitadas e que estean ó seu alcance.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
-A SELECCIÓN E ADECUACIÓN DOS CONTIDOS E OBXECTIVOS ao alumnado.
-A DISTRIBUCIÓN EQUITATIVA DOS CONTIDOS DAS DIFERENTES UNIDADES DIDÁCTICAS
-A CORRECTA PLANIFICACIÓN TEMPORAL DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.
-A ADECUACIÓN DOS CRITERIOS DE AVALIACIÓN E DE CUALIFICACIÓN.
Metodoloxía empregada
-O EMPREGO DUNHA METODOLOXÍA ACTUAL , variada , con actividades atraíntes para os alumnos e adecuadas ó seu nivel de aprendizaxe.
-OS CRITERIOS DE AVALIACIÓN e os resultados obtidos nas mesmas polo alumnado.
-A IDONEIDADE DOS MÉTODOS PEDAGÓXICOS EMPREGADOS E DAS DIFERENTES ACTIVIDADES INCLUIDAS NAS UNIDADES DIDÁCTICAS.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
-A ORGANIZACIÓN DA AULA: ritmo das cases , planificación do tempo, claridade nas explicacións , resolución das posibles dúbidas ou dificultades.
-APROVEITAMENTO DOS RECURSOS DO CENTRO , para estimular a aprendizaxe mediante imaxes ,composicións gráficas, textos así como os materiais axeitados .
Medidas de atención á diversidade
-A ADECUACIÓN DAS MEDIDAS TOMADAS EN CANTO Á ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.
-A ADECUACIÓN DOS DOS DIFERENTES AGRUPAMENTOS FEITOS PARA AS ACTIVIDADES EN GRUPO, E NO DÍA A DÍA DA AULA.

Descrición:

As normas de avaliación en Educación Secundaria establecen que os profesores avaliarián a programación didáctica por unha parte e pola outra os procesos de ensino e a súa propia práctica docente ,en relación co logro dos obxectivos educativos do currículo. O profesor terá en conta unha serie de factores e poderá subsanar os erros detectados , e si fose necesario axustar a programación ás necesidades e características do seu alumnado actual. Esta avaliación terá tamén un carácter continuo e formativo e incluirá referencias ás relacións interpersoais como son -A relación entre profesor e alumnos e -A convivencia entre alumnos.

Analízanse os anteriores indicadores de logro e ademais da reflexión persoal or parte do profesor, unha boa ferramenta para obter datos é a avaliación do profesor por parte do alumnado. Aporta os datos dende o punto de vista do alumnado . Faríase mediante enquisas anónimas nas que se lle faría reflexionar ós alumnos sobre aspectos como a motivación e interés ,a disciplina na aula, o clima de traballo , os materiais empregados na aula , e fora dela , a metodoloxía empregada, a claridade nas explicacións e a resolución das dificultades de aprendizaxe, a organización e o ritmo de traballo .Tamén a adecuación das probas de avaliación e da calificación das mesmas. Unha vez analizada esta información o profesor ten que reflexionar , sacar conclusións que lle axuden a mellorar a práctica docente, e adoptar as medidas que considere axeitadas para acadar mellores resultados e facer que día a día os fins propostos sexan unha realidade .

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

1- A final de curso (xuño) o Departamento de EPVA comprobará o grao de cumprimento e exposición dos Contidos previstos na programación e tomará as medidas oportunas para o futuro. No caso de que se chegara á conclusión da conveniencia de modificar algún dos CONTIDOS, METODOLOXÍA ou RECURSOS DIDÁCTICOS, se fará a correspondente modificación na programación para que xurda efecto ó curso seguinte.

2- Cando os resultados da avaliación final de xuño na materia de Educación Plástica , Visual e Audiovisual sexan negativos (nota inferior a 5) nunha porcentaxe de alumnos superior ó 30% do número total de alumnos matricuados na materia e que teñan asistido a clase con regularidade durante o curso, o Departamento estudará a necesidade de facer as reformas ou adaptacións precisas da programación con vista ó curso seguinte.

9. Outros apartados